

Sygn.akt III AUa 529/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Maryla Pannert

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 października 2013 r. w B.

sprawy z odwołania M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji wnioskodawczyni M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 marca 2013 r. sygn. akt III U 73/13

oddala apelację.

Sygn. akt III A Ua 529)13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2012 r. (k.26 a.r.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił M. S. prawa do świadczenia przedemerytalnego albowiem nie przedłożyła ona dokumentu wskazującego na upadłość jej firmy od dnia 30 kwietnia 2012 r.

We wniesionym od tej decyzji odwołaniu M. S. podniosła, iż spełnia wymogi nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Przyznała, iż nie dysponuje dokumentem potwierdzającym ogłoszenie upadłości, jednakże w istocie prowadzona przez nią działalność gospodarczą została zlikwidowana ze względów ekonomicznych, co w jej ocenie winno być traktowane jako równoznaczne z ogłoszeniem upadłości.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie ustalając, iż M. S. ur. (...) w dniu 15.11.2012 r. złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne, od dnia 2.05.2012 r. była zarejestrowana jako osoba bezrobotna z prawem zasiłku na okres 12 miesięcy od dnia 10.05.2012r. do 09.05.2013 r. W okresie pobierania tego zasiłku nie odmówiła przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia.

Złożony wniosek o świadczenia przedemerytalne Sąd Okręgowy odniósł do przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ust 3. ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004, Nr 120, poz. 1252 z zm.). W przypadku wnioskodawczyni, która prowadziła

działalność gospodarczą przesłanką nabycia prawa do świadczenia jest ogłoszenie upadłości, a wnioskodawczyni bezspornie nie ogłosiła upadłości jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W tej sytuacji wniesione odwołanie na zasadzie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. podlegało oddaleniu.

We wniesionej od tego wyroku apelacji M. S. nie sprecyzowała zarzutów, podniosła jednak podobne twierdzenia jak w odwołaniu, iż do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego nie było konieczne ogłoszenie upadłości, skoro działalność gospodarczą zlikwidowała, „żeby się nie sienie zadłużać”. Można zatem z twierdzeń wnioskodawczyni wyprowadzić wniosek, iż w istocie zarzuca ona Sądowi Okręgowemu błędne przyjęcie, iż ogłoszenie upadłości dla celów świadczenia przedemerytalnego musi być stwierdzone w trybie właściwym dla postępowania upadłościowego, a nie być przedmiotem ustaleń Sądu w sprawie o świadczenie przedemerytalne.

Wniesiona apelacja zmierzała do zmiany wyroku poprzez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja wnioskodawczyni podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny akceptuje w pełni ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjmuje je za podstawę swego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 382 k.p.c. Ustaleń tych zresztą skarżąca nie podważa, wywodząc jedynie, iż swoją działalność gospodarczą zlikwidowała z przyczyn ekonomicznych (nie przynosiła dochodów), co winno być w jej ocenie równoznaczne z spełnieniem przesłanki ogłoszenia upadłości.

Dokonanie oceny prawnej w tym zakresie ma zatem decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia o apelacji wnioskodawczyni.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, podobnie jak Sądu Okręgowego wniosek M. S. jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 30 kwietnia 2012 r. winien być rozpatrywany pod kątem regulacji art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004, Nr 120, poz. 1252 z zm.), zgodnie z którym to przepisem, w celu nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego wnioskodawczyni powinna do dnia ogłoszenia upadłości prowadzić nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i za ten okres opłacać składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyć co najmniej 56 lat i posiadać okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet. Nadto winna spełniać przesłanki art. 2 ust. 3 zgodnie z którym świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Poza sporem jest w sprawie, iż wnioskodawczyni nie legitymuje się postanowieniem Sądu o ogłoszeniu upadłości prowadzonej przez nią pozarolniczej działalności gospodarczej ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 1112) , a jako przedsiębiorca stosownie do art. 1 i 5 podlegała te ustawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie powinno być przedmiotem wątpliwości, iż użyty przez ustawodawcę w art. 2 ust. 1 pkt 3 termin ogłoszenie upadłości nie może być interpretowany tak, jak oczekuje tego skarżąca tj., że pojęcie to obejmuje także sytuacje, w których osoba prowadząca działalność gospodarcza sama likwiduje prowadzoną przez

siebie działalność gospodarczą uznając, iż nie jest ona rentowna. Ogłoszeniem upadłości w rozumieniu tego przepisu jest przede wszystkim wydanie przez Sąd w postępowaniu upadłościowym postanowienia, o którym mowa art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze. Warunek taki spełniałoby także wydanie przez Sąd w postępowaniu upadłościowym postanowienia oddalającego wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli podstawę takiego rozstrzygnięcia stanowiłby art. 13 tejże ustawy, w myśl, którego Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

Nie jest natomiast możliwym prowadzenie w sprawie o świadczenie przedemerytalne postępowania wpadkowego, co do tego czy osoba ubiegająca się o świadczenie przedemerytalne rzeczywiście zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej z przyczyn uzasadniających ogłoszenie upadłości. W istocie bowiem Sąd rozstrzygający o świadczeniu przedemerytalnym musiałby badać rentowność prowadzonej działalności gospodarczej. Rentowność zaś jest pojęciem ekonomicznym bardzo trudnym do zdefiniowania. Prawo do świadczenia przedemerytalnego nie może być uzależnione od pojęcia ekonomicznego, które nie jest ani ściśle oznaczone ani precyzyjne. Trzeba przy tym pamiętać, iż rentowność zależna jest wielu czynników, związanych zarówno z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, typem działalności, ogólną sytuacją gospodarza Państwa itd. Ewentualne uzależnienie przez ustawodawcę prawa do świadczenia od rentowności wymagałoby zatem określenia w ustawie o jaką rentowność chodzi, wskazania sposobu jej ustalania na potrzeby różnych typów działalności gospodarczej oraz wskazania progu deficytowości, decydującego o powstaniu uprawnienia. Wobec faktu, że rentowność przedsiębiorstwa może się zmieniać w czasie, trzeba by też określić wymagany minimalny okres braku rentowności, a także ustalić, w jakim zakresie należy brać pod uwagę perspektywę poprawy rentowności (np. związaną z sezonowym charakterem działalności). Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych takich regulacji nie zawiera - trudno jest zatem przyjąć, iż ustawodawca używając w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy pojęcia ogłoszenie upadłości miał na myśli rentowność działalności prowadzonej przez osobę ubiegającą się o świadczenie przedemerytalne, a nie orzeczenie wydane w właściwym trybie przez sąd upadłościowy.

Wypada zauważyć, iż w zakresie art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 listopada 2006 r. (SK 66/06 OTK-A 2006/10/152, Dz.U.2006/220/1612) stwierdził zgodność tego przepisu z art. 67 ust. 2, art. 32 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Oceniając uzależnienie prawa do świadczenia przedemerytalnego od ogłoszenia upadłości Trybunał podkreślał właśnie problemy jakie pojawiłyby się, gdyby prawo do świadczenia uzależnić od rentowności, która jest pojęciem trudnym do zdefiniowania. Trybunał wskazał zatem, iż ustawodawca przyjął rozwiązanie znacznie prostsze, opierające się na istniejących już instytucjach prawnych i procedurach: wprowadził wymaganie ogłoszenia upadłości, zakładając, że w tym wypadku przyczyna zaprzestania działalności gospodarczej i - tym samym - pozostawania bez pracy osoby ubiegającej się o świadczenie przedemerytalne będzie obiektywna, taka sama w wypadku wszystkich prowadzących działalność gospodarczą, a jej wystąpienie zostanie sprawdzone przez sąd rozpatrujący wniosek o ogłoszenie upadłości.

Reasumując rozważania w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie podzielił zasadności zarzutów apelacji ani nie stwierdził uchybień Sądu Okręgowego, które zobligowany byłby wziąć pod uwagę Sąd z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.